

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/181/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713216053
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6713216053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a Mgr. Dušana Ďuriana v právnej veci navrhovateľa G. F. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom V I. XXX/X, XXX XX X., Česká republika, proti odporkyni Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. rad XX, XXX XX T., v konaní o návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/202/2013-152 z 17.12.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Odporkyni trovy odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom znížil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporkyni na sumu 60 Eur mesačne od 01.03.2012 do 31.08.2013, za obdobie od 01.09.2013 do 31.08.2014 určil výživné vo výške 100Eur mesačne a od 01.09.2014 znížil výživné na sumu 60 Eur mesačne, splatnú vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám odporkyne (prvý výrok); o trovách rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (druhý výrok), pričom konštatoval, že týmto rozsudkom došlo ku zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P148/2009-318 zo dňa 27.04.2010 v časti určenia výživného (tretí výrok).

Z jeho dôvodov vyplýva, že navrhovateľovi bola určená naposledy vyživovacia povinnosť voči odporkyni rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5P148/2009-318 zo dňa 27.04.2010, právoplatným 01.06.2010, vo výške 100 Eur mesačne od 01.05.2010. V tom čase mal navrhovateľ príjem priemerne 5.528,- Kč. Zmenili sa pomery na strane navrhovateľa ako aj na strane odporkyne: odporkyňa je v súčasnosti študentkou lekárskej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, čím došlo k zvýšeniu jej výdavkov v súvislosti s cestovaním, ubytovaním ako aj nákupom lekárskeho ošatenia a študijnej literatúry. Tieto skutočnosti odporkyňa náležite preukázala. Zmenila sa však situácia aj u navrhovateľa, ktorý už nevykonáva živnostenské oprávnenie, je nezamestnaný, evidovaný na úrade práce.

V súčasnosti je jeho jediným príjmom invalidný dôchodok vo výške 4.521,- Kč mesačne; nepodal si daňové priznanie ani nemá príjmy od firmy PEMA, a.s. a Net and Games, a.s., ako to tvrdila odporkyňa; tiež nebolo preukázané, že by mal vyplácané príjmy z pokru (prevádzkovateľ uviedol, že u navrhovateľa neevidujú žiadne výhry). Navrhovateľ pracoval na dohodu v spoločnosti Net and Games, a.s. a to v období od 01.09.2013 do 31.08.2014 s príjmom vo výške 3.791,- Kč (137,81 Eur). Má zdravotné problémy - poškodený meniskus, diabetes mellitus, z dôvodu aterosklerotickej choroby srdca sa lieči na kardiológii. Býva so svojou priateľkou v dome svojej sestry, za ktoré síce neplatí nájomné, ale inkaso platí vo výške 4.780,-Kč. Jeho priateľka je tiež invalidná dôchodkyňa s príjmom cca vo výške 4.500,-Kč. Opierajúc svoje rozhodnutie o § 62ods.1, 2, § 78 ods.1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine (ďalej len „ZR“) uzavrel, že nie je v súčasných možnostiach navrhovateľa platiť výživné vo výške

100,- Eur mesačne, preto vzhľadom na jeho príjmy a výdavky stanovil od 01.03.2012 do 31.08.2013 výšku výživného len na sumu 60,- Eur mesačne v súlade s jeho návrhom (prerušenie živnostenského oprávnenia, evidencia ako uchádzača o zamestnanie, poberanie invalidného dôchodku). Od 01.09.2013 do 31.08.2014 mal navrhovateľ uzatvorenú dohodu o vykonaní práce so spoločnosťou Net Ant Games, a.s., teda v tomto období mal okrem invalidného dôchodku aj priemerný čistý mesačný príjem vo výške 3.791,- Kč (137,81Eur), preto na túto dobu súd určil výživné vo výške 100,- Eur mesačne. Od 01.09.2014 súd opätovne určil výšku výživného 60,- Eur mesačne, pretože navrhovateľ už je len poberateľom dôchodku a iný príjem nemá.

Keďže navrhovateľ žiadal znížiť výživné na sumu 20,- Eur mesačne, súd jeho návrh v prevyšujúcej časti zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 zákona č.99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte aj „O.s.p.“); účastníci mali úspech len čiastočný, preto súd žiadnemu z nich nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ a žiadal ho zmeniť a určiť výživné vo výške 20,-Eur mesačne. Poukázal na svoj zdravotný stav, ktorý je v odôvodnení rozsudku okresného súdu nesprávne posúdený: v decembri 2014 ho postihla dvojnásobná mozgová cievna príhoda bez následkov v motorike, od infarktu musí užívať lieky, na ktoré musí doplácať stovky korún, ako diabetik musí dodržiavať diétu. Má síce vysokoškolský diplom z odboru banícka geológia a geologický prieskum, avšak práca v tomto odbore je spojená so značnou fyzickou námahou v podzemí alebo v teréne. Namietol výdavky odporkyne na zariadenie bytu, oblečenie a literatúry, pretože on sám si nič už po dobu 5 rokov nekúpil, keďže na to nemá finančné prostriedky; literatúru je možné si požičiavať. Poukázal na to, že odporkyňa na prijímacie pohovory vozil aj jej zaplatil niekoľko prihlášok na vysokú školu a tiež jej kúpil rôzne veci. Za výhovorku považoval, že si odporkyňa nemôže privyrábať na brigádach. Okrem toho, odporkyňa oňho a o jeho rodinu neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mala.

Pokiaľ on vykonával činnosť v období od 01.09.2013 do 31.08.2014, musel častejšie cestovať a zabezpečiť si ubytovanie, s čím mal spojené výdavky.

Okresný súd neprihliadol na jeho výdavky na nedoplatok plynu, vodného a stočného.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť, pretože okresný súd vyhodnotil príjmy aj výdavky na stranách obidvoch účastníkov, možnosti a schopnosti zamestnať sa, ako aj zdravotný stav navrhovateľa. Navrhovateľ od rozvodu s jej matkou hľadá rôzne spôsoby, ako sa vyhnúť platbe výživného. Aj napriek zníženiu výživného na sumu 60,-Eur, ktorá nie je dostačujúca na zabezpečenie výdavkov, spojených so živobytím, či finančne náročným štúdiom na vysokej škole, odporkyňa odvolanie proti rozsudku nepodala. Stotožnila sa so zisteným skutkovým stavom okresným súdom a navrhla rozsudok ako správny potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec a rozhodujúc bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1 písm. b) O.s.p. rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil z nasledovných dôvodov:

Podľa §78 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Citované zákonné ustanovenie je prelomom jednej z procesných zásad - prekážky res iudicatae (veci rozhodnutej). Občiansky súdny poriadok v § 159 ods. 3 určuje, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Avšak sám počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať. V ustanovení § 163 O.s.p. výslovne umožňuje zmenu rozsudku, odcudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok, alebo na plnenie v splátkach, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Pritom nie je rozhodujúce, či ide o plnenie vyživovacej povinnosti určenej súdom, alebo o plnenie dohody. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov. Zákon o rodine ani nevyžaduje tak, ako Občiansky súdny poriadok, aby išlo o podstatnú zmenu. Potrebné je prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného; avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Inak by išlo o neprípustné preskúmvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane

povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného alebo objektívne - vývojom životných nákladov podľa §78 ods. 3 ZR. Potom aj zmena výšky výživného je možná najskôr od času, keď došlo ku zmene pomerov, ktorú skutočnosť musí súd objektívne zistiť. Zmena pomerov musí byť preukázaná ku dňu vyhlásenia rozhodnutia o zmene.

Súd pri zmene výšky výživného má povinnosť v zmysle § 78 ods. 3 prihliadnuť na vývoj životných nákladov (tzv. valorizačná klauzula). Keďže zákon hovorí, že sa na vývoj životných nákladov prihliadne pri zmene pomerov a nie až pri zmene rozhodnutia, možno vyvodiť, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného. Súd posudzuje existenciu zmeny pomerov pred tým, než rozhodne, či sa pôvodne určené výživné zvyšuje alebo znižuje. Valorizačná klauzula sa takto môže uplatniť buď samostatne ako objektívny dôvod na zmenu rozhodnutia, resp. dohody o výživnom, ak sa podstatným spôsobom zmenili životné náklady, alebo spolu s inými dôvodmi, kedy na ňu súd musí prihliadnuť z úradnej povinnosti. I v prípade, ak súd rozhoduje o zmene výšky výživného, pretože sa zmenili subjektívne okolnosti, z ktorých pri vyhlásení rozhodnutia vychádzal, musí zároveň zohľadniť aj vývoj životných nákladov.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť a obaja rodičia prispievajú na ich výživu podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov; dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov; výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Je zrejmé, že cieľom zákonnej úpravy je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa; každý rodič má v prvom rade povinnosť zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodičov alebo iné potreby.

Po preskúmaní obsahu súdneho spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil úplne a správne a z tohto vyvodil aj správny právny záver.

Z obsahu spisu vyplýva, že vo vzťahu navrhovateľ - odporkyňa súdy rozhodovali opakovane o výživnom: Okresný súd Ostrava pod sp. zn. 41Nc 807/1998 z 13.07.1999 určil výživné 1.000,-Kč, Krajský súd Ostrava ho rozsudkom č. k. 42 Co 1133/1999-155 z 27.04.2000, právoplatným 30.06.2000, zmenil a určil výživné 1.200,-Kč, ktoré matka odporkyne od neho vymáhala. Následne Rozsudkom Okresného súdu Ostrava č. k. 54C/263/1998-56 z 24.11.2000, právoplatným 14.12.2000 bolo manželstvo rodičov odporkyne rozvedené a boli upravené práva a povinnosti k maloletému dieťaťu; rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k.5P 148/2009-318 z 27.04.2010, právoplatným 01.06.2010, bolo zvýšené výživné na v tom čase maloletú odporkyňu z 1.200,-Kč na 100 Eur mesačne od 01.05.2010; tento rozsudok bol zmenený odvolaním napadnutým rozsudkom tak, ako bolo uvedené v odôvodnení vyššie.

Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal zníženia výživného, pretože od júla 2011 bol z dôvodu nedostatku pracovných príležitostí nútený prerušiť živnostenské oprávnenie a od 11.07.2011 je evidovaný na úrade práce Brno - venkov; do 30.06.2011 vykonával podnikateľskú činnosť; za rok 2010 dosahoval príjmy 201.400,- Kč, mal výdavky

117.254,- Kč, daňový základ mal 84.146,- Kč; za prvý polrok 2011 mal príjmy vo výške 44.900,- Kč, výdavky 17.317,- Kč a daňový základ 17.317,- Kč. Vo februári 2012 z dôvodu srdcového infarktu sa podrobil operácii a od 17.03.2012 mu bol priznaný invalidný dôchodok I. stupňa vo výške 4.521,-Kč (180,-Eur). V októbri 2012 bol opätovne operovaný; okrem toho sa mu pridružili zdravotné komplikácie (zle kompenzovaný diabetes s pridruženými neurologickými problémami). Naviac má pretrhnutý predný krížový väz v pravom kolene, ktorý si takisto vyžaduje operačný zákrok. Žije s 52 ročnou litovskou plne invalidnou priateľkou (s príjmom 4.500,-Kč, v dome jeho sestry, platí inkaso okolo 4 800,- Kč mesačne; nájomné sestre neplatí. Z lekárskeho správ navrhovateľa vyplýva, že hoci je invalidný, je mobilný, môže pracovať; okrem toho je registrovaný ako profesionálny hráč pokru. Okresný súd vyhodnotil príjmy (invalidný dôchodok 4 622, Kč mesačne, v dobe od 01.09.2013 do 31.08.2014 priemerný čistý mesačný príjem 3.791,- Kč) aj výdavky navrhovateľa (zálohu za elektriku 1 880,- Kč, český rozhlas 45,-Kč, českú televíziu 135,- Kč, plyn 2 020,- Kč, vodné 700,- Kč; vyhodnotil schopnosti študujúcej odporkyne a jej matky (2.500,- Kč nájom

a internet, cestovné Zvolen- Olomouc a späť - 17,32 Eur, literatúra 38,66 Eur, 302,- Kč, 890,- Kč, nákup zdravotnej obuvi 620,-Kč, chráničov sluchu 31,30,-Kč, fonendoskopu 224,-Kč a 470,- Kč, dámskeho doktorského plášt'a vo výške 25,14 Eur, doklady o nákupe zariadenia do bytu vo výške 371,-Kč a 844,-Kč, 244,-Kč, 3.850,- Kč, 625,- Kč, 638,- Kč, 91,80 Eur, doklad pre

fakultnú nemocnicu Olomouc vo výške 200,- Kč, 100,- Kč, 300,- Kč, poštový poukaz na sumu 560,- Kč pre Univerzitu Palackého Olomouc).

V prejednávanej veci je zrejmé, že vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou je značne narušený, čo však nemôže mať dopad na plnenie zákonnej vyživovacej povinnosti otca voči dcére. Avšak i dcéra má voči otcovi povinnosti, ako odvolací súd uviedol vyššie, a to nielen morálne, ale i zákonné. Je ale nepochybné, že odporkyňa vo veku 24 rokov má vyššie nároky na zabezpečenie základných životných potrieb ako pred šiestimi rokmi, kedy bolo naposledy upravované výživné; odvolanie navrhovateľa v prejednávanej veci nie je dôvodné, okresný súd správne rozhodol. Odvolaním napadnutý rozsudok má všetky náležitosti podľa § 157 ods. 2 O.s.p.; odvolací súd nevidel žiadne dôvody na jeho zmenu (§ 220 O.s.p.) ani zrušenie (§ 221 O.s.p.); preto ho potvrdil, a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania (§ 212 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Podľa § 224 ods. 1 za použitia § 142 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodol, že úspešnej odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si ich v súlade s § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila a ani jej žiadne trovy, vyplývajúce zo spisu, nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.